

OMENIA

Revista trimestrială a FEDERAȚIEI NAȚIONALE "OMENIA"
a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România

Anul 14 nr. 4 (56)

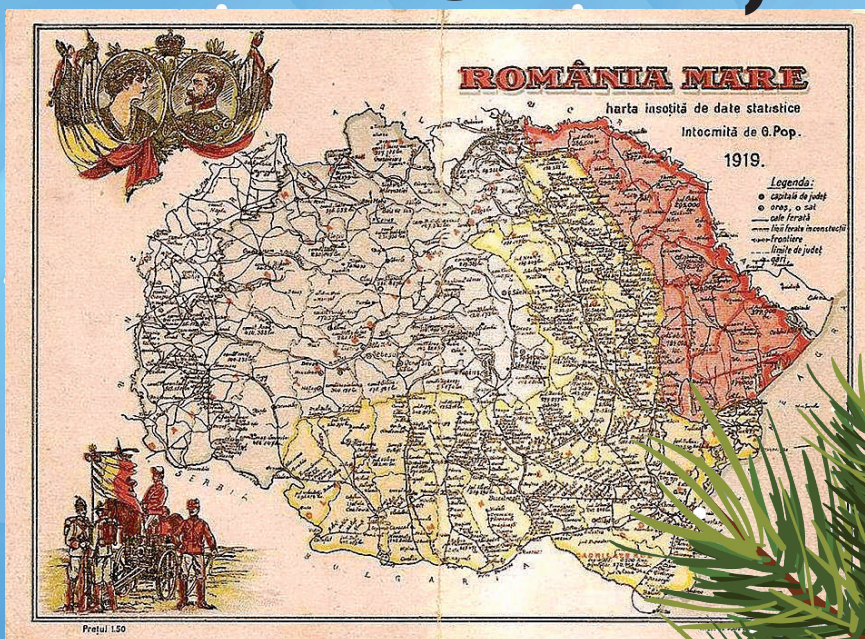
www.fn-omenia.ro

DECEMBRIE 2022

LA MULȚI ANI!

2023

Marea Unire, un proiect istoric de sute de ani!

Federația Națională "OMENIA"
a C.A.R.P.-urilor din România,
membră a Platformei AGE Europe

Mesajul președintelui	1
Marea Unire, un proiect istoric de sute de ani!	2
"Ca să le oferim seniorilor un viitor și să putem rezista pe piața împrumuturilor trebuie să continuăm modernizarea C.A.R.P.-urilor"	6
Sănătatea mintală și fizică, la fel de importante	10
Întârzierea în dezvoltarea limbajului	12
Românul și Vinerea Neagră	14
Sfaturi utile pentru reducerea consumului de energie	16
Mărul cel poznaș	18
Legenda românească a bradului de Crăciun.....	20
Povestea lunii decembrie	21
"La noi, la C.A.R.P. Prima-Tim Timișoara, binele din bine se face"	24
Salonul cultural ARMONII DE TOAMNĂ	26
La Brăila s-a deschis Muzeul Umorului	30
Umor în post-pandemie!	28
Să mai și râdem	32

Apropierea sfârșitului de an constituie un profund prilej de reflecție asupra a ceea ce am realizat în acest an dar și despre condiția socială a seniorilor, a celor care au dat viață, au crescut și educat tinerele generații.

Fenomenul neglijării vârstei a treia, în mod pregnant pe timpul pandemiei, s-a văzut că este în general mondial și că speranța vârstnicilor României într-o viață mai bună, promisă după 1989, a reînviat pentru o surtă perioadă, dar ca o flacără ce arde prea repede, s-a stins.

Schimbarea de mentalitate și de atitudine, privind creșterea standardului de viață, care au fost transmise de la vest către est în cadrul Uniunii Europene, au pălît în fața noilor realități economico-sociale și atunci când am sperat că am ieșit din tranziție ne-am trezit după pandemia de COVID-19 într-o multiplă criză geopolitică, economico-financiară, energetică și de combustibili cu un război aproape de granițe și o provocare geoclimatică distructivă.

În acest context, politicienii de la guvernare se joacă cu pensiile celor care după o viață de muncă nu mai au alte surse de venit, vorbesc toată ziua de principiul contributivității dar care nu este aplicat în nici un sistem de pensii din România, neexistând fond de pensii ci doar buget de asigurări sociale.

Dacă înainte de anul 1989 pensiile reprezentau 80% din salariu, astăzi pensia medie este sub 30% din valoarea salariului mediu brut pe economie.

Putem vorbi de o discriminare față de seniori a actualei societăți bazată pe ficțiuni administrative.

Vârstnicii care au plătit toate datoriile României au plătit și cel mai scump tranziția la economia de piață, au și avut cele mai mari pierderi în pandemie.

Sperăm ca redresarea economică, ieșirea din aceste multiple crize să nu se realizeze tot pe spina seniorilor, care au demnitate și nu cer prea mult, dar doresc respect și o fărâmbă de atenție.

De aceea gândurile mele, acum în pragul sărbătorilor de

iarnă, sunt pentru dumneavoastră, milioanele de pensionari, membri ai Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor pe care vă reprezint și în cadrul Age Platform Europe și pe care aș vrea să vă asigur că facem eforturi deosebite pentru a sensibiliza clasa politică, indiferent de partid, față de condițiile tot mai precare de trai a celor mai mulți dintre vârstnici.

În același timp, vă îndemn să fim din ce în ce mai uniți, mai activi social și cu mai multă inițiativă, considerând că în noi înșine stă puterea de schimbare a lucrurilor în mai bine.

Acum, la începutul iernii, cu prilejul sărbătorilor noastre cele mai dragi, Nașterea Domnului, Anul Nou, vă urez multă sănătate și fericire, zile senine și liniștite lângă cei dragi, alături de tradiționalul "La mulți ani!"

**Președintele
Federației Naționale "OMENIA"
a C.A.R.P.-urilor din România
Ec. Giorgică BĂDĂRĂU**

Marea Unire, un proiect istoric de sute de ani!

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Trei mari momente astrale traversează istoria acestei națiuni, iar numitor comun este unirea tuturor celor de-o limbă și de-un neam într-o singură țară. În 1600, Mihai Viteazul reușea, unirea celor trei provincii. Alexandru Ioan Cuza, o altă personalitate providențială a însemnat prin dubla sa alegere ca domn, în 1859, unirea administrativă și teritorială a Moldovei și Țării Românești, pregătind Marea Unire care avea să se întâmple la 1 decembrie 1918.

Trăim vremuri de criză mondială, iar mirosul prafului de pușcă urcă dinspre răsărit. Acum, mai mult decât oricând, poporul român are nevoie de unire, unire între oamenii

care viețuiesc pe aceste pământuri și cei care au luat calea străinătății. Pe toți acești români, nu cred că îi vom mai aduna în timpul vieții noastre, dar va veni o vreme în care se vor aduna ei, pe la vatră, pe la țara lor. Din păcate, în zilele pe care le trăim a te numi patriot e ceva derizoriu, dacă nu chiar mai rău. Eroi reali sau închipuiți ai altor nații au devenit modelele românilor de pe Netflix, HBO, cu vikingi și urzeli ale tronurilor, seriale turcești și stăpânii inelelor. Avem și noi un Burebista și un Basarab I Întemeietorul, un Corvin și un Mușatin. Un Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș, un Ștefan cel Mare, un Mihai Viteazul întregitor, un Brâncoveanu care a plătit cu capul credința sa milenară. Avem un Vladimirescu și un Cuza și atâția eroi știuți și neștiuți pieriți în Războiul de Independență și în cele două mondiale.

Trei mari momente astrale traversează istoria acestei națiuni iar numitor comun este unirea tuturor celor de-o limbă

și de-un neam într-o singură țară. În anul 1600, Mihai Viteazul reușea pentru câteva luni, de facto, unirea celor trei provincii românești. De atunci, de la 1600, „nici un român n-a mai putut gândi unirea fără uriașa lui personalitate, fără paloșul sau securea lui ridicată spre cerul dreptății, fără chipul lui de curată și desăvârșită poezie”, scria marele istoric Nicolae Iorga. A fost prima încercare de strângere a acestor teritorii într-un singur hotar.

Din păcate vremea satorniciei unui asemenea act istoric nu venise. Marile puteri occidentale pe de o parte, Imperiul Otoman pe de altă parte nu concepeau o asemenea unire statală, o independență și o sfidare la adresa lor. Grijei pe care ne-o „purtau” aceștia, ca de foarte multe ori în istoria noastră, i s-au alăturat trădarea și vrăjmășia din interior. Pentru că, de ce să n-o recunoaștem, niciun cap de domnitor n-ar fi căzut dacă nu ar fi fost „ajutat” de ai săi.

Cele mai importante și

cruciale momente ale istoriei noastre, intenționat sau nu, au fost pregătite parcă din timp. Anul 1821, este anul revoluției lui Tudor Vladimirescu, care deși înăbușită în sânge și cu Domnul Tudor asasinat mișelește, a pus capăt epocii fanariote prin restabilirea domniilor pământene și trezirea în popor a sentimentului național, unității și independenței. Secolul al XIX-lea a reprezentat pentru întreaga Europă secolul marilor transformări pe planul identității naționale, al conștientizării acesteia. Alt moment deosebit l-a reprezentat Revoluția de la 1848 al cărei stindard l-au purtat personalități memorabile precum Avram Iancu, Nicolae Bălcescu, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, C.A. Rosetti, o expresie a procesului de afirmare a națiunii române și a conștiinței naționale precedând astfel cea de-a doua unire, cea a principatelor române.

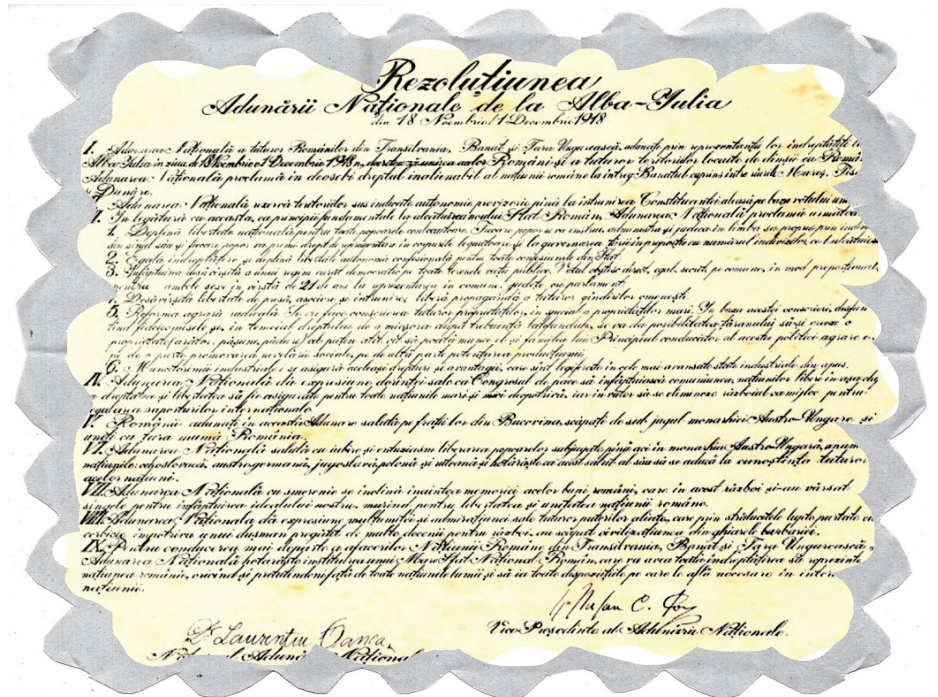
Momentul Alexandru Ioan Cuza, o altă personalitate providențială a românilor a repre-

zentat, prin dubla sa alegere ca domn, în 1859, unirea administrativă și teritorială a Moldovei și Țării Românești, pregătind-o pe cea mare care avea să se întâmple la 1 decembrie 1918, când Transilvania a revenit la patria mamă, în urma încheierii Primului Război Mondial. Până la acel moment aveam să mai traversăm unul deosebit de important al cărui ideal este aproape la fel de vechi precum unirea și anume independența față de Înalta Poartă, prin Războiul de la 1877-1878.

Marea Unire de la 1918 a fost procesul în urma căruia toate provinciile istorice locuite de români s-au unit în hotarele aceluiași stat național, România. Unirea Basarabiei, a Bucovinei și în cele din urmă, a Transilvaniei cu Regatul a dus la constituirea României Mari. Trei momente, trei clipe cât toată istoria în care Dumnezeu le-a vorbit românilor.

“ Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România. ”

CLOPOTUL REÎNTREGIRII

de Adrian PĂUNESCU

Bat clopote cântând reîntregirea
Și sufletul ia foc în clopotari
Întâi decembrie ne e unirea
Și strălucirea României Mari.

Mihai Viteazul intră-n Catedrală
Și are harta Daciei în mâini,
Într-însul Burebista se răscoală
Și-apoi pe vatra lui se nasc români.

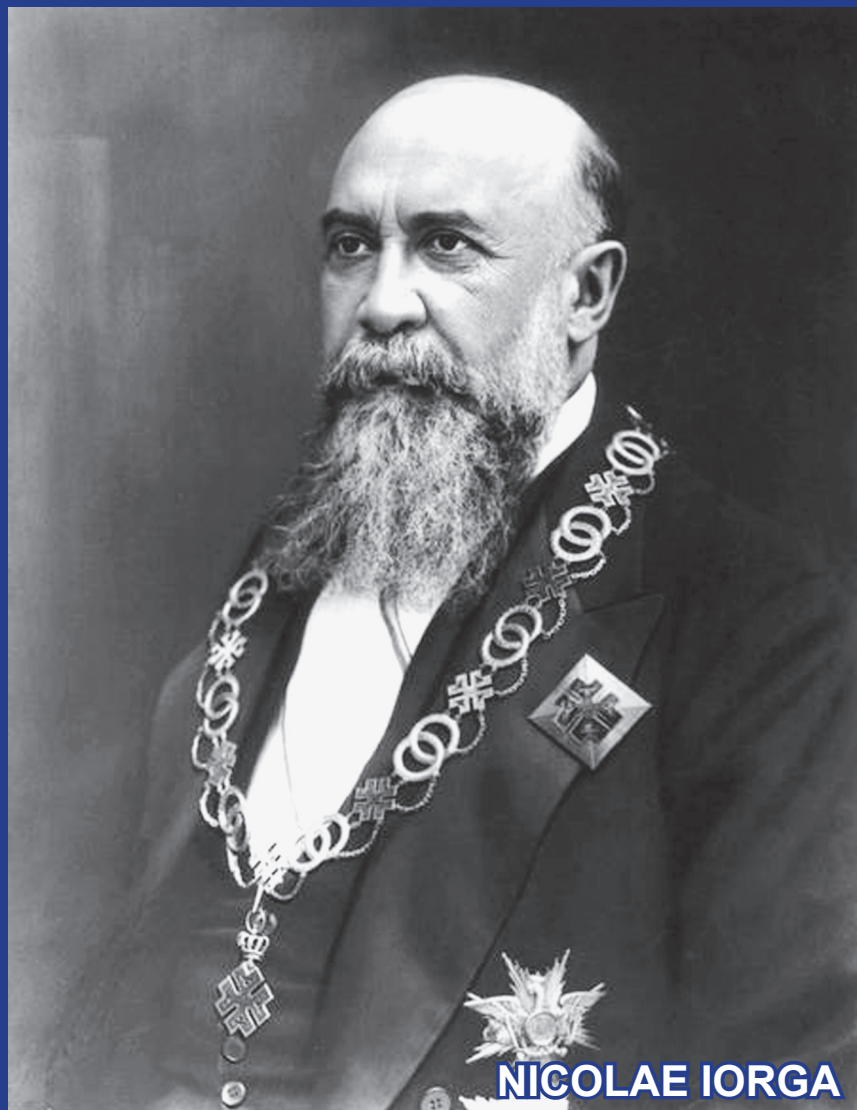
Și iar începe clopotul să bată
Și sângerează sutele de ani,
În osul nației se-aude-o roată
Mușcând din Horea, Cloșca și Crișan.

Și iar la Alba Iulia ni-i flancul
Pe care ardem și ne batem toți,
Când dinspre Apuseni răsare lancu
Ca un Iisus Hristos cu chip de moț.

Dar e un an care nicicând nu trece,
Un an pe care-n veci îl vom dori
O mie nouă sute optsprezece
Al nostru an de fiecare zi.

Ne fie el de-a pururea an-noul
În luptă cu problemele de azi,
Cântăm din Alba Iulia eroul
Și pe-al Unirii re-nviat viteaz.

Cât flamura roș-galbenă-albastră
Ne este prag și steag și ideal,
Veniți români, veniți la Mecca noastră,
Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!

NICOLAE IORGA

“Unirea național-politică, de la anul 1918, nu se cuvine să fie înfățișată, nici măcar în parte, ca un dar, coborât asupra neamului românesc din încrederea și simpatia lumii civilizate, nici ca o alcătuire întâmplătoare, răsărită din greșelile dușmanilor de veacuri. Chiar dacă asemenea greșeli nu s-ar fi săvârșit niciodată împotriva românilor subjuogați de-a lungul veacurilor de stăpânire ungurească, austriacă sau rusească, stăpânirile acestea nedrepte ar fi trebuit să se dezumfle și micșoreze îndată ce dreptul tuturor popoarelor de a-și croi soarta după buna lor pricepere a izbutit a se înălța la treapta de putere hotărâtoare în noua întocmire a așezământului de pace europeană. De aceea, Unirea românilor trebuie înfățișată totdeauna - potrivit adevărului - ca urmare firească a unei pregătiri istorice de sute de ani, în cursul cărora acest popor de eroi și de mucenici a izbutit să-și apere cu uimitoare stăruință “sărăcia și nevoile și neamul”, rămânând împotriva tuturor năvălirilor barbare și vremelnicelor stăpâniri străine, în cea mai strânsă legătură cu pământul strămoșesc în care, ca într-un liman de mântuire, și-a putut adăposti traiul de-a lungul vremilor de urgie.”

„Ca să le oferim seniorilor un viitor și să putem rezista pe piața împrumuturilor trebuie să continuăm modernizarea C.A.R.P.-urilor”

**Interviu cu
Ec. Giorgică Bădărău,
președintele
Federației Naționale
„OMENIA” a C.A.R.P.-
urilor din România**

**Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ**

Drați cititori, aveți în față interviul pe care domnul ec. Giorgică Bădărău, președintele Asociației C.A.R.P. „OMENIA” București și al Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România l-a acordat publicației noastre. Este un incitant și inovativ dialog legat de vârstnici. Un interviu altfel decât v-am obișnuit. Cu alte provocări și verdictes dure și lucide, dar mai ales cu speranțe și promisiunea că părinții și bunicii noștri își vor purta cu seninătate și în liniște bătrânețile. Aici, la OMENIA!

Domnule Giorgică Bădărău, sunteți noul președinte al Asociației C.A.R.P. „OMENIA” București. Din această funcție, care sunt viziunea și planul dumneavoastră de acțiune pentru viitorul și dezvoltarea acestei organizații vitale pentru vârstnici, acum în vremuri de mari încercări?

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „OMENIA” București, membră a Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România a împlinit anul acesta 70 de ani de existență, o activitate continuă, fără întreruperi, dar care se gândește la o nouă configurare a priorităților ținând cont de ultimele evenimente pe plan național și internațional care ne-au afectat activitatea. Mă refer în primul rând la pandemie, mă gândesc la criza energetică suprapusă cu criza economică și de asemenea, la situația din vecinătatea granițelor noastre, la războiul din Ucraina. Membri noștri, seniorii, găsesc aici

la noi cea de-a doua casă a lor. Ei privesc cu speranță la noi, foarte mulți având continuitate, fiind membri activi de 20, 30, chiar de 40 de ani. Spectrul inflației și crizele actuale, plus pandemia le-au dat frisoane seniorilor. Numai gândul că vor sta pe întuneric, în frig și nu vor avea cu ce să-și achiziționeze alimentele de bază, le amintește, din păcate, de ultimii ani ai comunismului. Semnalele de economisire date de Uniunea Europeană, de lideri marcanți și state dezvoltate ale Europei, ne duc cu gândul la ultimii ani ai regimului Ceaușescu. Este greu să le spunem noi, seniorii, copiilor și nepoților noștri că după 33 de ani de economie de piață, de democrație și capitalism vom trăi ca în comunism, că tocmai ce ne-a oferit atunci CAER (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc, înființat la inițiativa URSS în 1949) ne oferă acum Uniunea Europeană din punct de vedere economic. Și nici libertatea pe care am câștigat-o acum 33 de ani nu o mai vedem.

Ce le oferiți membrilor Asociației C.A.R.P. „OMENIA”?

În această perioadă, Asociația C.A.R.P. „OMENIA” București oferă seniorilor împrumuturi avantajoase, iar celor aflați în risc social, le oferim programe de asistență socială, programe proprii și programe în parteneriat cu entități reprezentative cum ar fi Fundația United Way România, Fundația Regală Margareta a României. Membrii beneficiază de asistență medicală prin cele cinci cabinete specializate și laboratorul de analize. De asemenea, seniorii participă la activitățile de socializare la cercurile aplicative din cadrul Centrului de Zi, beneficiază de ajutoare nerambursabile sub diferite forme.

În ce constau aceste ajutoare?

În primul rând în bani, pentru spitalizare și tratament, în anumite momente critice din viața lor. De asemenea, oferim ajutoare constând în alimente,

prin parteneriatul cu Asociația Banca pentru Colectarea și Distribuția Alimentelor, pentru care îi mulțumim domnului președinte Gabriel Sescu. Pe lângă aceasta, preocuparea noastră se extinde, suntem o instituție socială. Socializarea și petrecerea timpului liber sunt activități foarte importante pentru vârstnici, noi le oferim acest lucru. Cei care nu au foarte multe posibilități materiale, nu-și permit să meargă la un spectacol, un film sau să facă prea multe deplasări, respectiv vizite, excursii. Tot la noi găsim locul potrivit pentru astfel de activități. Centrul de Zi, prin cercurile sale (literatură, pictură, mâini îndemânate, engleză, buncii internați) le oferă seniorilor acel loc, în fiecare zi, unde pot relaționa, se pot bucura de aceste facilități. La Cercurile de engleză și buncii internați avem două clase, de începători și de avansați! Pentru viitor ne gândim și analizăm ce le vom mai putea oferi seniorilor noștri și, din tot sufletul, sperăm ca

anii critici 2020- 2022 să nu se mai întoarcă. Am avut multe incertitudini, am avut, și progrese formidabile, că tot mă întrebați de istoria asociației, iar acum după perioada de pandemie relansarea va fi numai în funcție de cerințele membrilor, ele sunt primordiale pentru noi.

Domnule președinte, cum vedeți viitorul caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor și de ce sunt ele atât de necesare?

C.A.R.P.-urile sunt foarte de necesare. Din cele 5 milioane de pensionari, peste 1,5 milioane sunt membri ai acestor case de ajutor reciproc, iar dacă ținem cont de fluctuație, care este firească, atunci numărul lor depășește 2 milioane, și dacă adăugăm și membrii adulți ai familiei acestora atunci vorbim de un număr de peste trei milioane. Utilitatea acestor organizații este dovedită de faptul că membrii seniori, găsim puține soluții atunci când vine vorba

accesării unui împrumut la bănci sau la IFN-uri. C.A.R.P.-urile sunt cele care le oferă cele mai bune condiții, cele mai simplificate documente - datorită vârstei membrilor am întocmit o serie de documente, astfel încât să le fie cât mai accesibile. Cei din mediul rural sunt departe de bănci, trebuie să parcură zeci de kilometri, alții nu se descurcă atunci când folosesc un bancomat. Pentru că noi îi ajutăm la întocmirea documentelor de împrumut și le explicăm în detaliu, iar faptul că au o experiență îndelungată în C.A.R.-uri, îi determină să solicite serviciile noastre în continuare. În același timp apare și o generație mai tânără de pensionari care au lucrat cu băncile, ca salariați, și vor servicii mai de calitate și mai multă operativitate. În acest sens avem și împrumuturile pe care noi le numim "pe loc", acordate în aceeași zi după verificarea cu rigurozitate a documentelor. Noi, C.A.R.P.-urile, ca să le oferim

seniorilor un viitor și să putem rezista pe piața împrumuturilor de nevoi personale, alături de bănci și IFN-uri, trebuie să fim foarte bine organizați, trebuie să continuăm procesul de informatizare și digitalizare început în urmă cu 10-15 ani. În această etapă în care ne găsim acum se impune o digitalizare accelerată, repet, dar salariații pe care îi avem indiferent că sunt seniori sau mai tineri trebuie să se pregătească, iar noi vom lua măsurile corespunzătoare. Dotarea cu tehnică modernă este de mare actualitate și necesitate pentru casa noastră de ajutor reciproc, precum și pentru marea majoritate a caselor de ajutor reciproc. Trebuie să facem investiții în softuri moderne, pentru că suntem și noi implicați într-o piață concurențială. Dacă oferim servicii bune, membrii vor fi mulțumiți, dar ca să oferim servicii bune trebuie să fim foarte bine pregătiți și informatizați, la fel ca băncile.

Sunteți și președintele Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România. Din această perspectivă cum vedeți evoluția viitoare și dezvoltarea pe plan național și internațional a acestei federații?

Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România are un viitor legat de casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, membre ale acesteia, care sunt în număr de 121 și care funcționează în marile orașe, reședințe de județ, dar și în orașe mai mici. Federația trebuie să se modernizeze concomitent cu organizațiile care fac parte din ea. Mai mult, trebuie să fie un motor al modernizării C.A.R.P.-urilor. Din punct de vedere al managementului, trebuie să-l practicăm într-o manieră performantă, să pregătim C.A.R.P.-urile pentru diferite probleme și să modernizăm statutele caselor de ajutor reciproc.

Federația le oferă sprijinul pentru o organizare modernă și coordonează eforturile lor pentru a merge toate în același ritm de dezvoltare. Toate casele de ajutor reciproc s-au dezvoltat ținând cont de condițiile concrete din localitatea (reședință de județ) unde funcționează și de localitățile învecinate, fie-

care C.A.R.P. având caracteristici specifice, nu există două organizații identice. În ultimii ani am avut evaluări din partea Băncii Naționale a României, din partea Băncii Mondiale, evaluări care ne-au făcut să ne dăm seama cam pe unde ne aflăm, care este nivelul nostru de dezvoltare și ce mai avem

de făcut. Vârstnicii, prin casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, au și ei un viitor. În cadrul acestor organizații își pot arăta calitățile și capacitățile pe care le au, fie că lucrează și ocupă o funcție, fie că fac parte din cercurile aplicative. Ei sunt implicați permanent și mereu alături de noi.

Perioada nefastă a pandemiei de coronavirus ne-a ținut, din păcate, la distanță, ședințele și întâlnirile programate desfășurându-se exclusiv online.

Încheierea acesteia înseamnă revenirea la normalitate, la activitățile, proiectele și programele anterioare, la o viață normală. Astfel, în data de 09.12.2022 la Colegiul Economic Viilor, Șoseaua Viilor nr. 38, București, a avut loc ședința Comitetului Director al Federației Naționale "OMENIA" a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România pentru trimestrul IV/2022. Ordinea de zi a cuprins subiecte deosebit de importante pentru funcționarea și activitatea Federației și, bineînțeles, a C.A.R.P.-urilor afiliate. În cadrul ședinței s-au discutat modificările și completările Statutului Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România precum și problemele privind controlul tematic al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului în C.A.R.P.-urile afiliate.

Sănătatea mintală și fizică la fel de importante

Sociolog
Ionuț ARDELEANU

Sănătatea mintală și sănătatea fizică sunt ca o stradă cu două sensuri. Pe măsură ce îmbătrânim, sănătatea noastră fizică se deteriorează. Adaptarea la noile probleme de sănătate, mai puțină independență sau adaptarea la un mediu nou pot afecta sănătatea mintală a seniorilor în moduri diferite.

Important de reținut însă este faptul că anumite probleme de sănătate mintală la seniori pot rămâne neidentificate sau neobservate. Unii oameni ar putea crede că simptomele depresiei, de exemplu, sunt

doar o parte normală a îmbătrânirii. Accesul dificil la îngrijirea sănătății mintale și stigmatizarea din jurul acesteia pot crea, de asemenea, bariere pentru adulții în vârstă care au nevoie de tratament.

Unul din 4 adulți în vârstă se confruntă cu probleme de sănătate mintală. Cele mai frecvente probleme sunt depresia și anxietatea. Depresia și demența, de exemplu, afectează între 5% până la 7% din populația de peste 60 de ani iar anxietatea afectează 3,8% dintre seniori.

Izolarea socială și singurătatea, situații des întâlnite la seniori, sunt factori care pot acutiza problemele de sănătate mintală. Deși singurătatea și izolarea socială ar putea părea

concepte similare, acestea nu înseamnă neapărat același lucru. Poți să trăiești singur, dar să ai o viață socială activă și să fii înconjurat de familie și prieteni. Pe de altă parte, te poți simți singur chiar și atunci când ești înconjurat de oameni. Oamenii sunt o specie socială, iar pierderea simțului comunității ne poate schimba sensul despre lumea din jurul nostru și poate avea un impact negativ asupra sănătății noastre mintale.

Semne de avertizare ale problemelor de sănătate mintală

Depresia și alte probleme de sănătate mintală pot agrava sănătatea fizică și pot încetini timpul de recuperare. Aceste

abilitățile de planificare, timpul de reacție, luarea deciziilor și memoria pe termen scurt.

Orice activitate care menține mintea agilă și ajută la rezolvarea problemelor contribuie la sănătatea creierului, iar unele dintre cele mai comune și accesibile activități pentru seniori includ:

Cititul

Studiile au dovedit că lectura poate îmbunătăți funcția memoriei, reduce stresul și ajută la un somn mai bun. A ține un jurnal poate ajuta, de asemenea, la gestionarea și atenuarea efectelor stresului și anxietății.

Învățarea unei limbi străine

Învățarea limbilor străine stimulează regiuni ale creierului adesea afectate de îmbătrânire. Realizată într-un context de învățare de grup, această activitate poate ajuta și la lărgirea cercului de cunoștințe, și implicit la un grad mai mare de socializare.

Cântatul la un instrument muzical

Muzica stimulează creierul și îmbunătățește memoria la persoanele vârstnice cu Alzheimer și demență. Potrivit Washington Post, a învăța să cânti la un instrument muzical poate fi nu numai distractiv, ci poate îmbunătăți fluenta verbală și viteza de procesare în doar câteva luni.

Puzzle-uri/sudoku

Pe lângă faptul că sunt plăcute, realizarea de puzzle-uri s-a dovedit că întârzie declinul memoriei și îmbunătățește sănătatea mintală a seniorilor.

probleme pot deveni complicații și obstacole în calea recuperării, făcând dificile lucruri simple, cum ar fi hrănirea, îngrijirea personală, igiena etc. Este important să ne amintim că lupta cu sarcinile zilnice de bază, nu este întotdeauna un semn al îmbătrânirii sau al schimbărilor de viață care însoțesc îmbătrânirea.

Dacă sunteți îngrijorat de sănătatea mintală a unei persoane dragi, urmăriți aceste semne pentru a vedea dacă ceva este ieșit din comun: schimbarea tiparelor de somn — somn insuficient sau somn excesiv, niveluri ridicate de stres sau îngrijorare constantă, dificultăți de a simți emoții pozitive, idei sau comportamente neobișnuite,

o nevoie sau dependență de alcool, pesimism constant, dureri de cap, furie și iritabilitate.

Există și vești bune....

Pe lângă posibilitatea intervenției clinice prin utilizarea medicamentelor, există o serie de activități și resurse disponibile pentru a ajuta seniorii să rămână implicați într-o stare de spirit bună.

Așa cum corpul are nevoie de activitate fizică pentru a rămâne sănătos, creierul are nevoie de asemenea de stimulare pentru evitarea declinului cognitiv pe măsură ce îmbătrânim. Potrivit publicației Harvard Health, jocurile pentru memorie pot ajuta la "ascuțirea" anumitor abilități, cum ar fi viteza de procesare,

Foto: www.pasitosclinic.com

Întârzierea în dezvoltarea limbajului

Psiholog logoped
Alina MIHĂESCU

Continuăm seria de articole referitoare la logopedie cu o altă tulburare de limbaj și anume **întârzierea în dezvoltarea limbajului.**

Întârzierea în dezvoltarea limbajului apare atunci când limbajul unui copil se dezvoltă mai lent decât a altor copii de aceeași vârstă. De exemplu, un copil poate avea 4 ani, dar înțelegerea și/sau utilizarea limbajului tipic sunt ale unui copil care poate avea doar 2,5 ani. Un copil poate avea o întârziere a limbajului receptiv (înțelegerea limbajului) sau o întârziere a limbajului expresiv (utilizarea limbajului) sau ambele.

Limbajul este de obicei ceva care este dobândit, nu predat în mod explicit. Urmează o secvență previzibilă de dezvoltare și ar trebui să apară

în mod natural de la naștere, atunci când copilul se află într-o situație în care este expus limbajului și interacțiunii sociale normale. Dezvoltarea limbajului este influențată de interacțiunea complexă a influențelor genetice și de mediu.

Întârzierea limbajului poate fi primară sau secundară. Este secundară dacă un copil are o altă dificultate, care a avut impact asupra abilităților lingvistice, cum ar fi autismul, deficiența de auz, întârzierea globală a dezvoltării. Atunci când o întârziere de limbaj este primară, nu va fi identificată nicio altă dificultate.

Care sunt caracteristicile comune ale unei întârzieri de limbaj?

□ Întârzierea de a vorbi și primele cuvinte nu apar până la vârsta de 15-18 luni.

□ Copilul spune primele cuvinte, dar apoi nu dezvoltă cuvinte noi rapid.

□ Până la vârsta de doi ani,

copilul spune mai puțin de 50 de cuvinte și nu folosește nicio combinație de două cuvinte.

□ Copilul are dificultăți în a înțelege ceea ce i se spune și are dificultăți în a urma instrucțiunile.

□ Limbajul copilului sună imatur pentru vârsta lui.

□ Dificultăți de a participa la activitățile grupului la grădiniță sau școală.

□ Copilul foarte mic poate avea dificultăți în contactul vizual, participarea la activități și vorbire și utilizarea sunetelor și gesturilor.

□ Dificultate în a răspunde la întrebări.

□ Dificultate de a ordona cuvinte în propoziții.

□ Dificultate de citire și scriere.

□ Dificultate în transmiterea mesajului lor.

□ Face foarte des greșeli de exprimare gramaticală.

În jurul vârstei de 3 ani - 3,5 ani este recomandat să se înceapă terapia logopedică pentru stimularea limbajului.

Sfaturi utile pentru reducerea

consumului de energie

Vă sperie factura de electricitate, de gaze și alte utilități, iată câteva sfaturi ca să mai reduceți din costuri. Pe măsură ce se schimbă vremea, iar temperaturile scăzute încep să-și facă simțită prezența, consumatorii sunt mai îngrijorați de creșterea costurilor pentru energie. InfoCons, citând www.express.co.uk, vine în sprijinul acestora cu câteva sfaturi utile pentru menținerea costurilor pentru energie la un nivel cât mai scăzut.

Aparatele electrocasnice sunt esențiale, însă este important să învățăm să le folosim într-un mod eficient, pentru a menține facturile la un nivel cât mai scăzut pe parcursul anotimpului rece. Frigiderul este unul dintre cele mai folositoare aparate electrocasnice din locuința fiecăruia, însă, în același timp, acesta este de departe cel mai mare consumator de energie

electrică din casă. Frigiderul consumă aproximativ o treime din toată energia electrică pe care o consumă o gospodărie obișnuită.

□ Asigurați-vă că ușa frigiderului este complet închisă! Nu puneți niciodată alimente fierbinți în frigider, deoarece acestea conduc la majorarea consumului de energie.

□ Păstrați congelatorul cât mai plin! Un congelator gol consumă mai multă energie!

Dispozitivele electronice – de la laptopuri, la televizoare și console de jocuri ocupă locul al doilea în ceea ce privește consumul de energie. Astfel, statul în fața televizorului și viziunea reprezintă aproximativ 12% din facturile dintr-o gospodărie.

□ Nu uitați să vă opriți dispozitivele din modul „stand by” atunci când este posibil.

□ Dacă sunteți în situația de a vă cumpăra un televizor nou, căutați-l pe cel mai eficient din punct de vedere al consumului de energie pe care vi-l puteți permite sau alegeți un ecran de dimensiuni mai mici pentru a micșora costurile de funcționare.

Eficiența energetică a mașinilor de spălat poate varia dramatic între 1,2 kW și 3 kW. Unele au, de asemenea, setări ecologice care le îmbunătățesc eficiența, însă acest lucru depinde de programele pe care consumatorii aleg să le folosească. De obicei, mașinile de spălat reprezintă 11,8% din facturile de energie electrică.

021.9615
FII INFORMAT!
cunoaște-ți
drepturile și
exercită-le

□ Asigurați-vă că aveți întotdeauna cuva mașinii de spălat plină!

□ Ori de câte ori este posibil, treceți la o spălare cu apă rece!

Știați că modul în care vă folosiți cuptorul, poate afecta cantitatea de energie electrică pe care o consumați?

De exemplu, deschiderea și închiderea ușii cuptorului pentru a verifica dacă preparatul este gata sau dacă nu, este un obicei costisitor. 8,3% din factura unei gospodării este ocupată de cuptor.

□ Asigurați-vă că folosiți cuptorul într-un mod eficient, ținând ușa închisă în timpul utilizării.

□ Când folosiți plita, adaptați dimensiunea tigăilor la inelul pe care îl folosiți pentru a evita risipa inutilă de energie.

Ajustarea comportamentelor de zi cu zi vă poate ajuta să economisiți bani și să reduceți factura de energie electrică. În medie, computerele consumă energie electrică de până la 7,7%. Reduceți luminozitatea laptopului! Evitați să îl lăsați

Economisiți în siguranță

Pe vreme foarte rece, este posibil să folosiți focuri pe lemne și alte astfel de soluții pentru a menține interiorul cald sau, în caz de întrerupere a curentului, pentru lumină. Pentru a fi în siguranță folosind focul, vi se recomandă să vă asigurați că aveți o alarmă de fum la fiecare nivel al casei și să o testați în mod regulat. Curățați coșul de fum, folosind un dispozitiv de protecție împotriva incendiilor, asigurați-vă că focul este stins corespunzător înainte de a părăsi încăperea.

De asemenea, potrivit agerpres.ro țineți încălzitoarele electrice departe de perdele și mobilier și nu le folosiți pentru uscarea hainelor. Pături electrice: nu folosiți o sticlă cu apă fierbinte, chiar dacă pătura este oprită. Deconectați păturile înainte de a merge la culcare, cu excepția cazului în care acestea au control termostat pentru o utilizare sigură toată noaptea. La arderea combustibilului, intoxicația cu monoxid de carbon poate reprezenta un risc pentru sănătate. Pentru a minimiza riscurile, o alarmă de monoxid de carbon ar trebui să fie instalată în orice cameră care are un aparat de ardere a combustibilului pe gaz, cum ar fi un boiler sau o sobă pe gaz, respectiv un dispozitiv de ardere a combustibilului solid. Alarma trebuie testată în mod regulat pentru a vă asigura că funcționează, cât mai eficient posibil. Încăperile trebuie să fie ventilate corespunzător.

în „stand by” pentru a reduce consumul de energie.

InfoCons (www.info-cons.ro) - **Asociație Națională de Protecția Consumatorilor**, unica organizație din România cu drepturi depline în **Consumers International**, este o asociație de consumatori neguvernamentală, apolitică, reprezentativă, de drept privat, fără scop lucrativ, cu patrimoniu distinct și indivizibil, independentă, întemeiată pe principii democratice, ce apără drepturile consumatorilor – membră fondatoare a **Federației Asociațiilor de Consumatori**.

Atenție, frigiderul „mănâncă” cea mai multă energie

O, România, țara mea frumoasă

de Delia Stăniloiu

O, Românie, țara mea frumoasă,
Cu ai tăi fii, plecați printre străini,
Străină ești acum la tine-acasă,
Și porți cu greu, coroana cea de spini.
Ai fost semeță, falnică-ntregită,
De fii tăi, pe care i-ai avut,
Azi, ești săracă și ești vitregită
De cei puternici, care te-au vândut.
Martiră țară și martir popor,
Te înspăimânți pentru o biată pâine,
Trăiești îngrijorată pentru viitor,
Mereu ți-e teamă de incertul mâine
O Românie, cum erai odată
Cu râuri munți și codrii seculari,
Astăzi de haine ești cam dezbrăcată
Condusă doar de furii și cocalari.
O Românie, iar ești văduvită,
De tot ce ai avut frumos cândva
condusă la tăiere ca o vită
Așa ești astăzi România mea.

Vine Moș Crăciun

de Maria Constantin

În seara sfântă de Ajun,
Vine, vine Moș Crăciun.
Și deși e ger afară
Moșul urcă-n sănioară!
Sania trasă de reni
Aleargă printre troieni
Moșul e tare grăbit
C-are daruri de-mpărțit.
Săniuța fuge, fuge
La C.A.R.P. "OMENIA" ajunge.
Unde seniorii așteaptă
Daruri și lor să le-mpartă
Moș Crăciun, Moș Crăciun,
Tu ești darnic și ești bun!
Pune în desagă bani
Și împarte-i la sărmani!

Moșule te-aș mai ruga
Adu-mi și mie ceva
Nu vreau bani, că am de toate,
Vreau un strop de sănătate!

Singurătate

de Maria Constantin

S-a strâns recolta din ogoare
Și din livezi, de peste tot
Noiembrie a intrat în drepturi
Și-n câmpuri, ciori doar se mai văd...
Se lasă ceața peste sate,
Pământul parcă scoate fum
Pustiu în jurul meu domnește
Și nimeni nu trece pe drum!
Purtat de pașii mei haotici
Și-nsingurat precum un cuc
Nu știu de ce-am plecat pe drum,
Cum nu știu nici unde mă duc!
Știu doar că ea, „SINGURĂTATEA”
La bătrânețe de braț te mai ține
Deși nu o iubești defel
EA se lipește-ades de tine!
Și neclintită te-nsoțește,
Și te urmează ca o umbră
Până în clipa de apoi,
Până în ziua... cea din urmă!

Sunt

de Marian Eftinoiu

Pierdut prin roua dimineții
În spuza răsăritului din zori,
Ducând povara tristă a vieții
Un visător cu capu-n nori,
Contaminat cu doruri grele,
Vibrând la doina din străbuni,
Mereu udat de ploi de stele,
Datornic al acestei lumi,
Păcătuind cu fruct oprit,
Visând sub cerul policrom,
Îmbrățișat de soare-n asfințit
Sunt pe pământ, un simplu om...

Cercul Literar al Centrului de Zi, Asociația C.A.R.P. "OMENIA" București

Românul și Vinerea Neagră

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

De câțiva ani încoace, cu vreo lună înaintea sărbătorilor de iarnă, toată suflarea românească intră într-un soi de isterie, cu greu înțeleasă de sociologi și, mai grav, de psihologi, adică Black Friday. Ca să citez motorul de căutare Wikipedia, Black Friday vine din engleză și înseamnă Vinerea Neagră, fiind o denumire a zilei de vineri care urmează după Ziua Recunoștinței în Statele Unite, reprezentând blocaje grele în trafic și care deschide sezonul de cumpărături de Crăciun. Interpretarea acestui termen înseamnă că mulți vânzători „vor fi în creștere” în această zi, considerată cea mai aglomerată zi de cumpărături.

În limba română această zi definește cu totul altceva.

Mai precis, lumea aleargă dezlănțuită după toate rahaturile, scuzați expresia, care prezintă ceva reduceri. Acestui tăvălug de cumpărători îi țin isonul magazinele care cu vreo două luni înainte de reduceri, când majoritatea românilor se relaxează prin concedii sau gâfâie de cald în apartamente, deci nu prea au chef de cumpărături, cresc prețurile la niște produse. Se întoarce omul din concediul binemeritat după doi ani de pandemie, s-a răcorit afară, copiii au început școala, totul revine la normal.

Vai, dar ce s-au mai scumpit televizoarele și frigidererele, uite un uscător de păr a ajuns să coste 150 de lei! Dar, ce-ți face, îți pune părul la loc?! Așa că stau și ei și comercianții cu ochii pe Black Friday. Până când vine ziua cea mare a reducerilor cu 20, 30, chiar 50%, când evident comercianții

revin la prețurile de astă-vară.

Atunci să vezi nebunie. După ce că se circulă ca naiba în acest oraș, în mod normal, atunci când vine vinerea aia este peste puțină să ajungi din Drumul Taberei în cartierul Pantelimon într-o viață de om și asta trăită pe repede înainte. Toate cele patru puncte cardinale ale Bucureștiului sunt blocate, din Băneasa în Rahova, din Ghica Tei în Crângași.

Bară la bară, claxoane și înjurături cu geamul închis, printre dinți, dacă nu vrei să ți-o iei de la colegul de trafic. Dacă ești cioban, în sensul peiorativ, ieși din mașină și sari la cafteală luând la rând și la înjurături tot arborele genealogic al participanților la trafic.

Și, uite așa, până te dai tu cocoș, s-a pus roșu la semafor, și alt roșu.

Ajuns la cumpărături și

pipăit, și-a lipit obrazul de el, l-a tras și smucit mai ceva ca pe o femeie. Preludiul a durat cam o oră, pe ceas. Apoi i-a băgat mâna acolo, unde n-o bagi tot timpul. Doar odată pe săptămână, sau de două ori, maximum. Veniți, băgați și dumneavoastră mâna! Ei, cum e? E altceva, nu? Da, se simte, zic eu. Îngheață bine.

Motorul, asta era. Adică, acea ghiulea pe care o cărase mai devreme de la mașină, mereu pregătită pentru client, și care face cât tot frigiderul. Îmi spune că afacerea mă costă 750 de lei și că va ține cel puțin trei ani, ca popa!

- Dar de câți ani îl aveți? De vreo 10-15 ani. O, e bine, trei ani, fără reparații. V-am pus butan în țevi, e cel mai bun, îngheață imediat, dar să aveți grijă că poate exploda, de aia am dat cu bricheta pe la țevi, ca să văd dacă nu răsuflă...

Meșterul adus de nea Bucur, trebuia dus înapoi la atelier. Pe Ferentari. Nu aveam așteptări prea mari că ar fi vreo firmă... Prin geamlâcul murdar și unsuros, văd două baragladine vărsate care chinuiau două scaune din plastic, de-alea de grădină. Și eu care voiam să mai cer și garanție!

Și uite așa a plecat Nea Nicu, apoi a plecat și nea Bucur, iar eu am rămas singur, uitându-mă buimac la frigider, ca vițelul la poarta nouă. A doua zi îi povestesc toată această aventură unui prieten. Îi spun prin ce am trecut eu și banii mei. Se uită lung la mine și-mi spune:

- Tu chiar nu știi că vine Black Friday, mai puneai 200 de lei și îți luai unul nou?!

la plimbat aiurea prin stabilimentele ridicate pe fostele Cercuri ale Foamei din epoca Ceaușescu, bucureșteanul umflă un coș pe roțile, bagă moneda și pornește în ceea ce se numește în termeni urbani și moderni, nu la bulivar vorba lui Nenea Iancu, ci la Mall.

E un proverb celebru la noi, care spune că *"la omul sărac, nici boii nu trag"*. Acum câteva zile mi s-a stricat frigiderul. Unde să mă duc, la cine să apelez? Am un nene, un domn, care mă mai servește când am nevoie de mașină, Nea Bucur. Mă mai ia de la serviciu într-un junghi de mașină, de genul celei a lui Fred Flintstone.

Îl întreb: Nea Bucur, nu știi dumneata, cumva, un meseriaș care se pricepe la frigidere? Se aprinde becul, e lumină acolo, dar în loc să bage rece, e cald și frumos, ca vara, la mine în frigider!

Deodată, privirea lui nea

Bucur, mai mereu încruntată, după o ceartă cu nevasta, ginerele și cumnata, se luminează. Ochii săi, unul plecat în dreapta sus, altul, posomorât în stânga jos, licăresc. Gura i se întinde într-un zâmbet schimonosot, de parcă ar plânge. Nu l-am mai văzut niciodată zâmbind, așa că mi se pare din cale-afară de ciudat. Ochii își schimbă locurile, ăla din stânga trece în dreapta, și invers. Are pe cineva.

- Am, domnu' Ionuț, cum să n-am, îl am pe nea Nicu.

Cine dracu' m-o fi pus să întreb, dacă răspunsul este tot un Nea de pe vremuri. Și-mi vine mai apoi cu un nea Nicu. Scoate din conserva pe patru roți a lui nea Bucur o ladă mare de scule, niște butelii și furtunașe, o ghiulea neagră ca de tun, un condensator. Și mi-a întors frigiderul pe toate părțile. L-a mângâiat, l-a

Mărul cel poznaș

Economist
Istvan FEKETE

Într-o zi de toamnă târzie când copacii se goliseră de mult de frunze, în vârful unui măr sălbatic, din pădure, mai atârna un măr, doar un singur măr.

Tocmai în timpul acesta, lepurilă, care alerga prin pădure, a văzut mărul, dar acesta era foarte sus, iar el nu putea să sară până acolo!

- Crrra, crrra, crrra! ...se auzi de sus dintr-un brad. Era Cioara cea neagră și urâtă care croncănea. Se uită lepurilă la ea cu uimire și-i strigă:

- Hei, Cioaro, rupe-mi și mie, te rog, mărul acela de sus!

Cioara a zburat din brad și a rupt mărul, numai că acesta fiind greu, nu a reușit să-l țină și i-a scăpat din cioc.

- Îți mulțumesc, Cioaro – a strigat bucuros lepurilă și a dat să ridice mărul de jos, dar acesta parcă ar fi fost viu, a început deodată să se miște, să sâsâie și a luat-o la goană!

- Ce-o mai fi și asta? tresări lepurilă sărind cât colo, dar apoi a înțeles: mărul căzuse chiar pe spatele ariciului Țep-Țepos, care, făcut ghem, dormea sub pom. Țep-Țepos, trezit din somn neștiind ce se întâmplă a luat-o la fugă, cu

mărul înfipt în țepii de pe spinarea lui.

- Stai! – strigă lepurilă cât îl țineau puterile. Unde fugi cu mărul meu?

Ariciul se oprește și zice:

- Mărul este al meu, pentru că a căzut în țepii mei!

Atunci, lepurilă s-a repezit la arici:

- Să-mi dai mărul chiar acum, căci eu l-am găsit. Cioara văzând cearta lor, se apropie în zbor și le zice:

- Degeaba vă certați. Acesta este mărul meu fiindcă eu l-am rupt din pom. Și s-a pornit o ceartă între cei trei, că nu se mai puteau înțelege.

Țipete, mare gălăgie în

toată pădurea și bătaia începe. Cioara îl lovește pe ariciul Țep-Țepos cu ciocul în nas, ariciul îl înțeapă pe lepurilă cu țepii în codiță, iar lepurilă o lovește pe Cioară cu lăbuța peste cioc și nu dădeau semne că ar fi încetat...

Dar iată că apare și Moș Martin ursul - care mormăie foarte supărat:

- Ei, dar ce se întâmplă aici? Ce-i cu gălăgia asta?

Ca un făcut s-au oprit toți din ce făceau și s-au repezit spre el, spunându-i:

- Tu, Moș Martine, ești cel mai mare și mai înțelept animal din pădure. Te rugăm să ne faci dreptate. Cui vei crede

de cuviință că i se cuvine mărul acesta, lui să i-l dai. Și i-au povestit tot ursului, exact cum s-a petrecut.

A stat Moș Martin și s-a gândit ce s-a gândit, s-a scărpinat după urechea dreaptă, apoi a întrebat:

- Cine a descoperit mărul?
- Eu ! – a răspuns iepurilă.
- Dar cine l-a rupt din pom?
- Crrra – crrra - firește că eu! răspunse Cioara.
- Buun ! Și cine l-a prins?
- Eu l-am prins Moș Martine! a chițăit ariciul.
- Iată ce este, a fost de părere Moș Martin, - într-un fel toți aveți dreptate și de aceea oricare dintre voi ar putea să primească mărul...

- Da, dar nu avem decât un singur măr! au sărit toți cu gura, Țep-Țepos, Iepurilă și Cioara.

- Împărțiți mărul în părți egale și fiecare să ia câte o bucățică. Toți au izbucnit într-un glas:

- Cum de nu ne-a venit ideea asta mai devreme și ne-am certat ca proștii?!

Ariciul Țep-Țepos a luat mărul buclucaș și l-a tăiat în patru părți egale. Prima bucățică a dat-o iepurașului și i-a zis:

- Asta pentru tine, Iepurilă, pentru că tu ai văzut primul mărul.

A doua bucățică a dat-o ciorii:

- Această bucățică îți revine ție, Cioara, fiindcă tu ai rupt

mărul din pom. A treia bucățică, ariciul și-a pus-o deoparte pentru sine și a zis:

- Asta este pentru mine, întrucât eu am prins mărul acesta poznaș. Cea de-a patra bucățică ariciul i-a pus-o ursului în labă și i-a zis:

- Iar asta pentru tine, Moș Martine...

- Dar de ce îmi dai și mie? răspunse mirat, ursul.

- Tocmai pentru că tu ne-ai împăcat și ne-ai învățat să gândim!

Astfel fiecare și-a mâncat bucățica sa de măr și apoi au plecat toți în pădure fericiți și mulțumiți că înțeleptul Moș Martin a făcut judecată dreaptă și nu a nedreptățit pe nimeni...

Plugușorul

de Nicolae Matei

La urat am renunțat,
A fost anul blestemat,
Că în ziua de Ignat
Porcul nu l-am mai tăiat,
Nu s-a auzit din sat
Niciun fel de guițat.
Soarta mi-a jucat o festă -
S-a îmbolnăvit de pestă,
I-am făcut urgent transfer
Din coteț în frigider.
Cei ce-au mai rămas pe-afară
Au avut o soartă-amară
Cu ordine de chemare
Au fost duși la-nmormântare.
Vaca-i stearpă, vai de mine,
Mănâncă de azi - pe mâine,
S-o vedeți cum mai arată
Slabă rău și dezmembrată.
Capra mi-a murit în chin
Urmărită de-un vecin
Care i-a urat din plin
Nu de viață, sănătate,
Ci s-ajungă-n altă parte.

Doar cocoșu-n mare grabă,
Pune găina la treabă.
Găsesc după o zi-două
În cuiabar câteva ouă.

EPIGRAME

de Ștefan Tropcea

A venit cu-alai
Iarna cea haină,
S-o primim cu ceai
Și cu aspirină.

Diafani și luminoși
Fulgii au pornit să cadă.
Oamenii par mai frumoși
Printre oameni de zăpadă.

Peste tot s-a așezat
O zăpadă argintie
Ca un văl imaculat
Pe-o imensă murdărie.

Mirifica zăpadă
Are luciri de stea,
Dorim din slăvi să cadă
Ca să călcăm pe ea.

Cenaclul Literar-Artistic „Casa Speranței” Asociația C.A.R.P. „Ana Aslan” Brăila

Economist
Istvan FEKETE

Legenda bradului de Crăciun spune că, Domnul Iisus, în drumurile Sale alături de Sfântul Petru, ajunsese la o pădure, când s-a pornit o mare furtună.

Începuse să cadă grindina care era cât oul de porumbel, vântul sufla cu o putere imensă de smulgea pietrele din loc, iar cerul se întunecase ca la venirea nopții, deși era miez de zi!

Iisus Hristos și Sfântul Petru aflându-se la marginea acelei păduri au cerut adăpost copacilor, însă aceștia se ascundeau, care mai de care mai zgribuliți și mai înfricoșați...

Mândrii stejari, ulmi și fagi nici nu voiau să audă, darămite să-i primească la adăpostul lor, pentru că abia își puteau păzi frunzișul lor bogat de urgia cerurilor – unde să-i mai adăpostească și pe cei doi călători?

Merii și perii au spus că trebuie să-și apere fructele, sălciile și plopii s-au făcut că nu-i bagă în seamă și au tăcut chitic. Dintre toți copacii, doar bradul s-a învoit să le ofere adăpost. El a spus:

- Fructe mândre pe care să le apăr nu am, frunzișul meu e făcut din ace ascuțite care nu se tem de grindină, oamenii mă ocolesc și mă socotesc nefolositor, dar dacă vreți să-mi cinstiți acoperământul cu prezența Voastră, eu vă promisc cum știu mai bine și am să vă învelesc trupurile cu ramurile mele dese. Zis și făcut.

Domnul Iisus și Sfântul Petru au fost păziți cum nu se poate mai bine de bradul cel vrednic. După un timp, furtuna s-a oprit, iar soarele a apărut din nou, mândru pe cer. Atunci, ieșind din adăpostul cetinei, Iisus cuvântă astfel către brad:

- Dintre toți copacii, tu, bradule, ai fost cel mai vrednic, iar eu, prin voia Tatălui Meu, te voi răsplăti pentru acest lucru. Fie ca de azi înainte, iarna, tu

să nu-ți mai lepezi frunzișul ca ceilalți copaci, ci să-l păstrezi veșnic. Apoi, fie ca acele tale înțepătoare să capete o mireasmă îmbietoare care să-i bucure pe oameni, să le dea putere și să le vindece bolile, astfel încât ei să te prețuiască așa cum se cuvine. Cât despre lipsa ta de rod, fie ca în miez de iarnă, când toate fructele pământului se vor fi terminat, oamenii să te impodobească și să te cinstească, să pună pe ramurile tale toate bunătățile, iar atunci când se vor strânge toți în jurul tău, ei să se gândească la Mine, pentru că tu ești copacul care îmi este cel mai drag.

După ce terminase de spus toate acestea Domnul Iisus dispăru, împreună cu Sfântul Petre, într-o geană de lumină. A rămas în pădure însă bradul cel falnic, cu darurile sale nemuritoare, precum și această poveste murmurată în șoaptă de frunzele copacilor, înfiorate de această minune dumnezeiască...

Povestea lunii decembrie

Economist
Istvan FEKETE

Iată că pașii noștri au ajuns din nou pe neștiute la capăt de an, unde ne întâmpină Decembrie, un moș cu barbă albă și haine din luminițe de pom. Decembrie poartă încă numele lui zece (decem în latina), deși după adăugarea lui ianuarie și februarie, decembrie a devenit a douăsprezecea lună din an.

Japonezii îi spun «Shiwasu», unde «Shi» înseamnă învătător, maestru sau preot iar «Wasu» înseamnă alergare, grabă, năpustire. Semnificația lui Shiwasu este că decembrie e considerată o lună atât de plină de sărbători, și ceremonii, și toată lumea e mereu în grabă, încât un preot nu apucă să citească nici măcar o sutra (scriere religioasă caracteristică literaturii arhaice hinduse, budiste și jainiste).

Decembrie e începutul iernii, simbolul nordului și al condițiilor vitrege, care te învață despre supraviețuire și determinare. Decembrie e luna în care zilele sunt cele mai scurte, iar soarele se pregătește să renască odată cu solstițiul. Decembrie e luna care îți testează voința, făcându-te să renunți la căldura din casă pentru a-ți urmări țelul. Decembrie este și luna sfințeniei și a purității, a generozității și a bilanțului. E acel moment aproape de vârf

care îți **promite** priveliștea drumului parcurs în cele unsprezece luni de dinainte. E acel moment al călătoriei unui an, în care te uiți în urmă cu bucurie și știi că în același timp este un punct de plecare către noi orizonturi. E o lună de incheiere, de sărbătoare și de bucurie, e luna în care realitatea e suspendată, iar în locul ei, feeria și magia te cuprind și te **introduc în atmosfera** de poveste, în care zânele există și sclipirile baghetelor lor nu mai surprind pe nimeni.

Decembrie e sacul cu visele tuturor copiilor. E luna în care nu există decât copii, e luna pregătirilor pentru un nou an. Să vă alegeți, deci, cu grijă cuvintele, planurile, visele și dorințele. Ele vor fi substanța a ceea ce se va întâmpla anul viitor. Decembrie e luna în care ni se cere să fim sinceri cu noi înșine, este o lună a autenticității și într-un mod subtil a inocenței. E acel mo-

ment din an în care întoarcem privirea și exclamăm «Ce an a mai fost și acesta! Câte emoții! Câte surprize! Câtă intensitate!». Și, iată-ne din nou în capăt, un loc în care poposim în fiecare an, niciodată aceleași.

Decembrie e momentul în care dăm drumul tiparelor, limitărilor, credințelor, emoțiilor atașate de experiențe. E momentul în care păstrăm doar lecțiile care ne apropie de potențialul nostru maxim. E momentul în care ne actualizăm la cea mai nouă versiune a noastră.

Fiecare decembrie ne amintește că am mai crescut cu încă un an și ne invită să vedem cât de mult ne-am schimbat față de decembrie anterior.

În acele zone ale vieții noastre în care nu vedem încă diferențe prea mari, probabil că mai avem niște lucruri de învățat și de acceptat.

Decembrie ne invită să pu-

nem sub brad toate iertările noastre. Să ardem în flacăra lumânărilor toate neînțelegerile, toate reproșurile, toată vinovăția aruncată vreodată pe noi sau pe care am aruncat-o asupra altora. Să lăsăm doar lumina și bucuria să ne sclipească în ochi. Decembrie e momentul în care realizăm că nu mai există nici un motiv suficient de puternic pentru a merge mai departe cu rănille deschise. Poate vom fi nevoiți să ne întoarcem din când în când, în locuri în care nu am încheiat socotelile. Dar decembrie ne dă puterea de a le închide și **vindeca, reamintindu-ne de fiecare dată că privirea trebuie să stea înainte.**

Decembrie e luna celor dragi și apropiați. Cheamă în jurul tău familia ta de suflete. Toți aceia care te-au însoțit pe drumul tău și ți-au fost călăuze și companioni. Cheamă-i și petrece un gând frumos cu ei.

Decembrie e luna în care dăruim și învățăm să primim. Orice cadou vine din suflet și orice cadou e împachetat cu sufletul. E momentul în care învățăm că a ști să primești e la fel de important ca atunci când dăruiești.

În decembrie, e timpul să faci mai puțin și să te bucuri mai

mult. Fii bun față de tine. Fii prietenos cu ceilalți. Ai răbdare cu toți. Privește în jur și vezi unde te afli tu acum. Concentrează-ți atenția pe tot ce te face să te simți bine: pe prietenie, pe partea luminoasă a fiecărui lucru, pe optimism, pe creativitate, pe râs și pe frumusețe. Relaxează-te, fii deschis față de ceilalți și apreciază bucuriile simple ale vieții. Fii tu însuși și dăruiește-le și celorlalți aceeași libertate.

Decembrie este luna în care imaginația preia controlul. Imposibilul e în concediu și povestea se suprapune cu realitatea. Moș Crăciun vine în fiecare an, indiferent că mai credem în el sau nu. Bradul se umple în fiecare an cu sclipirile din ochii copiilor și căldura zâmbetelor celor dragi. De peste tot se aud colinde și parcă prin fața noastră trec

săniile trase de reni.

Dacă au fost ani în care nu ai avut timp să te îmbraci în atmosfera de Crăciun, e timpul să lași imaginația să te poarte prin această frumoasă poveste de care avem parte în fiecare decembrie. Trebuie doar să închizi ochii. Vezi? Renii dansează pe gheață și stelele s-au transformat în artificii. În urma pașilor tăi rămâne sclipici și orașul e plin de lumină. Gândurile tale au fundiță de mătase și paltonul ți-e încheiat cu butoni din zâmbete. Peste tot miroase a brad și colindele se așează ca o beteală pe portativul întins în fața pașilor tăi. Te vezi într-o vitrină și îți dai seama că e copilul din tine tânjind după o jucărie. Și astfel în fiecare an, decembrie te invită drăgăstos să devii din nou copil.

Te lasă inima să refuzi?...

Anul nou, o bucurie, viața toată să vă fie!

Omul, din antichitate și până în zilele noastre lasă straiile vechi și ponosite ale anului ce stă să treacă și îmbracă hainele celui care va să vină. Trecerea într-un nou an este însoțită, în țara noastră, de anumite ceremo-

niale care cuprind obiceiuri, tradiții ori datini din vechime, cu precădere în zonele rurale.

«Mascații» și Ursul

În ajunul Anului Nou, pe înserat, tinerii „mascați” pornesc în cete prin satele din nordul

Moldovei, purtând costume ale unor personaje - ursul, capra, căiuții, cerbii etc - și merg din poartă în poartă, până în zorii zilei.

Obiceiul umblatului cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou, și este

un personaj întruchipat de un flăcău care poartă pe cap și pe umeri blana unui urs, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. „Ursul” este însoțit de muzicanți în timp ce mormăie și merge cu pași legănați și sacadați, în bătăile tobelor, izbînd puternic pământul cu tălpile.

Plugușorul

Plugușorul este un străvechi obicei agrar - derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate - care s-a transformat, în timp, într-o urare de recolte bogate în anul care abia începe, însoțită de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței. Plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit, de-a lungul timpului, cu un plug în miniatură sau cu buhaiul care imită mugetul boilor. Textul strigat de colindătorii care merg cu Plugușorul reprezintă o narație privind muncile agricole, recurgând la elemente fabuloase, începe cu aratul, fiind urmat de semănat, de îngrijirea plantelor, de recoltat și de adusul boabelor în hambare. Ei sunt răsplățiți cu mere, colaci sau bani.

Sorcova

Copiii se bucură când merg cu Sorcova, ei purtând o crențuță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia sunt împletite flori de hârtie colorată. Numele „sorcovă” vine de la cuvântul bulgar, „surov” (verde fraged), care amintește de ramura înmugurită, ruptă dintr-un arbore. Sorcova este înclinată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, gestul fiind însoțit de versurile: „Sorcova, vesela/Să trăiți, să-mbătrâniți/Ca un măr, ca un păr/ Ca un fir de trandafir/Tare

FOTO: www.cultura-traditionala.ro

ca piatra, iute ca săgeata/Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anu' și la mulți ani!”.

Alte obiceiuri de Anul Nou

În ultima zi din an, dar și în prima zi a Anului Nou, este bine să nu facem cheltuieli și să nu aruncăm nimic din casă - nici măcar gunoiul, deoarece odată cu el, aruncăm afară din casă și norocul. Totodată, oamenii nu trebuie să aibă nicio datorie când începe noul an. În caz contrar, ei vor rămâne datori întreg anul, arată site-ul

<https://calendarulortodox.ro>, citat de www.agerpres.ro. Conform tradiției populare, la miezul nopții dintre ani ușa casei trebuie să fie deschisă, pentru a-i face loc anului vechi să iasă și Anului Nou să intre. Bătrânii spun că la trecerea dintre ani este bine ca fiecare persoană să poarte o haină nouă și ceva roșu, dar și să aibă în buzunar niște bani. O altă credință populară spune că de Anul Nou este bine să se mănânce pește, pentru a avea o trecere lină și ușoară prin anul ce urmează, precum cea a peștelui prin apă.

„La noi, la C.A.R.P. Prima-Tim Timișoara, binele din bine se face”

Președinte
Mihail PUNGĂ

Stimați cititori, vă oferim spre lectură discursul domnului Mihail Pungă, președinte Asociației C.A.R.P. Prima-Tim Timișoara, cu prilejul aniversării a 70 de ani de la înființarea asociației timișorene, moment la care au luat parte domnul președinte al Federației Naționale "OMENIA" a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România, Giorgică Bădărău, doamna Alina Perjoiu, contabilul șef al Federației, o parte din membrii comitetului director și reprezentanți ai C.A.R.P.-urilor afiliate.

"Distinși invitați, stimați oaspeți, dragi colegi,

Ne-am dorit să ne fiți parte-

neri și să parcurgem împreună bucuria aniversării unei activități eficiente, discrete și foarte apreciate de membrii Asociației noastre, de societate în general și anume cea a Ajutorului Reciproc. La bucuria noastră participă și personalități ale vieții politice, profesionale și ecumenice cărora le mulțumesc în numele conducerii Casei noastre, și Asociații similare pe care mă bucur să le salut cu drag și respect, unite într-o Federație națională numită, cum altfel? Omenia, pe a cărei conducere o salut cu considerație și deosebit respect.

Atitudinea de compasiune, de sprijin necondiționat acordat semenilor se manifestă din zorii omenirii.

Timpul ne-a adus o structură care facilitează întâlnirea, contactul celor care au nevoie de sprijin cu cei care pot și dorec să-l ofere, în majoritatea cazurilor sub decența anonima-

tului.

Încet, încet au apărut structuri asociative care și-au elaborat reguli proprii, norme specifice și apoi acte normative aplicabile tuturor.

Avem astăzi, ca o consecință firească, Case de ajutor reciproc ale pensionarilor și ale salariaților cu importante similitudini și cu adresabilitate atât pentru salariați cât și pentru pensionari.

Casa noastră are ca membri și pensionari și salariați oferindu-le acestora toate serviciile solicitate.

Astăzi, la aniversarea celor 70 de ani de activitate neîntreruptă vă informez că avem forța organizatorică și financiară asigurată de 15.000 de membri dar și obligația de a le asigura serviciile specifice, servicii care le oferă încredere în Asociație și susținerea acesteia.

Dintr-un calcul sumar și evident incomplet rezultă că

În cei 70 de ani de existență neîntreruptă Asociația a avut în evidență peste 260.000 de persoane cărora le-a oferit serviciile cerute.

Ne preocupă realizarea și menținerea unui echilibru între așteptările celor care ne oferă resursele lor financiare și serviciile oferite membrilor pe care aceștia trebuie să le constate ca fiind accesibile, cu costuri decente și cu beneficii certe.

Cei 15.000 de membri ai Casei, azi 30.08.2022, exact la 70 de ani de la înființare sunt posesorii unui capital imobiliar și financiar de 41 de milioane de lei, realizat ca urmare a modului în care a fost organizată și condusă Casa.

Avem sediu nou pe care l-ați vizitat, o casă de odihnă modernă la Buziaș înregistrată la Ministerul Turismului ca pensiune de 3 margarete, 2 imobile în Timișoara și unul la Deta, dar mai ales avem o avere a membrilor de 27 de milioane de lei, pe care ne străduim să o folosim cât mai eficient.

Eficient, adică dobânzile la împrumuturi să fie rezonabile,

attractive pentru a asigura plasamente, sursa certă și uneori singura de venituri ale Asociației.

Principalii indicatori ai utilizării fondului social și destinațiile acestora pentru anul 2021 ne permit să observăm că reușim să punem banii la lucru, procentul de 10%, media veniturilor din dobânzi fiind atractivă pentru membri, dar și eficientă pentru Casă.

Așa reușim să asigurăm, pentru toți membrii noștri, participarea la repartizarea rezultatelor prin beneficii directe sau generale.

În ultimii 10 ani am repartizat 4% din excedent către membri dar am și majorat capitalul propriu.

Putem afirma că și la noi binele din bine se face, iar afirmația că ajutorul reciproc este o probă a decenței anonimatului este susținută de faptul că foarte puțini din cei 15.000 de membri se cunosc între ei.

Cea mai bună și eficientă formă de promovare a activității noastre este asigurată printr-o bună circulație a informației, susținută mai ales de rezultatele economico-financiare.

Obiectivul de a apropia serviciile noastre de domiciliul membrului se regăsește și în harta județului

cu sublinierea punctelor fixe de lucru (cu toată dotarea informatică necesară) și a zonelor acoperite de agenții sociali cu tablete, imprimante și POS.

Resursa umană proprie și atrasă este susținută de informatizarea tuturor activităților care ne-au adus în situația de a folosi toate mijloacele moderne de plată și încasare: direct la ghișeele Asociației și la casierii zonali, prin POS la toate punctele de lucru din județ, virament bancar, platforma de plăți Netopia.

Afirmăm, cu modestie dar și cu curaj că personalul Asociației noastre, atât salariații cât și agenții sociali, au pregătire și experiență profesională solide care ne permit să constatăm că suntem inițiatori și utilizatori pentru tot ce înseamnă modern, nou și eficient în activitatea Asociației".

CAR
1952 2022

70 de ani
dedicați dumneavoastră

PRIMA – TIM
CASĂ DE AJUTOR RECIPROC
T I M I Ș O A R A

Salonul cultural ARMONII DE TOAMNĂ

- note de cronicar -

Profesor
Nicolae LEONTE

Salonul cultural al revistei Armonii de toamnă, revistă editată de C.A.R.P. Galați, din data de 9 noiembrie 2022, s-a desfășurat și cu implicarea președintelui unității, economist Verginica Pintilie, dar cu contribuția obișnuită, directă, consistentă a redactorului șef al publicației, prof. Ghiță Nazare, neobosit animator al vieții culturale gălățene. Ca și manifestarea anterioară, din 19 octombrie, această nouă întâlnire a confirmat atașamentul seniorilor gălățeni față de valorile culturale consacrate. Ca de fiecare dată, Salonul cultural al C.A.R.P. s-a dovedit neîncăpător pentru numărul mare al împătimiților de artă, de frumos, probând, dacă mai era cazul, că vârsta nu diminuează, ci, dimpotrivă, amplifică atașamentul față de literatură, de cultură, în general.

Numărul mare de participanți, peste 50 și de această

dată, s-a datorat, fără îndoială, inclusiv ofertei tentante înscrise pe ordinea de zi a Salonului, lansarea ultimei opere a deja binecunoscutului scriitor gălățean, Petru Todoran, romanul de evocare istorică *"Lungul drum al Răbdării spre Înțelepciune"* (Editura InfoRapArt, Galați, 2022), *"Cu transhumanța prin veacuri"*. Operele autorului sunt unele cu caracter documentar, consacrate uneia dintre cele mai mari ctitorii ale peisajului industrial gălățean – Combinatul siderurgic (Sidex, o viață de om, Cronicile Combinatului, 3 volume) etc. altele de ficțiune, de evocare a trecutului istoric zbuciumat al meleagurilor românești (Pazvan Oglu, băiatul cel rău din Balcani, Furtună la Dunărea de Jos, 3 volume) etc.

În spiritul tradiției instituite, manifestarea a avut un caracter sincretic: în deplină concordanță cu tema romanului, întemeierea primelor nuclee statale pe teritoriul românesc, s-a înscris aportul adecvat împrejurării al Grupului

lui vocal-folcloric de la Odaia Manolache, având-o ca instructor coordonator pe cunoscuta Ecaterina Hulea. Muzicii și dansului li s-au adăugat frumusețea și culorile vii ale portului popular, totul culminând cu prea îndrăgita Hora Unirii, cântată și jucată de întreaga asistență. S-a integrat perfect în atmosfera salonului și invitatul de onoare, președintele Asociației Culturale „Academia Națiunii Române”, domnul Valeriu Mocanu, sosit de la Chișinău, om de mare cultură, filolog, talent plurivalent, poet, compozitor, interpret de muzică populară și patriotică, asistent operator imagine la studioul Moldova film. Domnia sa a avut bunăvoința să cânte și să recite opere din creația proprie pătrunse de un profund sentiment patriotic. Alături i-a stat poeta Vera Crăciun, desemnată de curând ambasador pentru Galați al Asociației mai sus menționate. Prezența lui Valeriu Mocanu ca invitat de onoare al Salonului este încă o dovadă a calităților

**CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR GALAȚI
SALONUL CULTURAL „ARMONII DE TOAMNĂ”**

organizează

**Miercuri, 9 noiembrie 2022, ora 10.00
în sala bibliotecii CARP,
str. Domnească, nr. 53**

manifestare culturală

PETRU TUDORAN

- lansare de carte -
„Lungul drum al Răbdării
spre Înțelepciune” sau
„Cu transhumanța
prin veacuri”,
Editura InfoRapArt,
Galați, 2022
Referent:
prof. Vasile LEONTE

VALERIU MOCANU,
Președintele
Academiei Națiunii Române
din Republica Moldova,
interpretează un program
de cântece populare/
patriotice românești

MODERATOR: GHIȚĂ NAZARE

zona montană, formă de relief specifică acestei îndeletniciri. Este o epocă zbuciumată, dominată de neprevăzut, de hazard care va contribui în mod decisiv la formarea profilului moral și material al poporului, silit de împrejurări istorice dramatice, adesea potrivnice, să-și valorifice cu inteligență și abilitate capacitățile de adaptare și supraviețuire, de perpetuare în timp și spațiu. Documentate au fost și observațiile profesorului Vasile Leonte, semnatarul prefeței romanului.

Acesta a supus atenției cititorului informația bazată pe surse credibile, de primă mână, probată de oameni de știință bine cunoscuți în literatura de specialitate. Pune în evidență veridicitatea relației susținută de o bună cunoaștere a obiceiurilor și tradițiilor locuitorilor din spațiul geografic evocat și, nu în ultimul rând, savoarea și autenticitatea limbii folosite de autor. Totodată semnalează și unele inadvertențe de natură lingvistică, terminologie inadecvată sau manifestări, opinii nesincrone cu epoca evocată în roman. Au emis opinii interesante doamnele Olga Manole Ijdelea, Viorica Popescu, Angela Burtea, Vera Crăciun ș.a. În spiritul tradiției consacrate a Salonului, protagoniștii, Petru Tudoran-în calitate de autor, Valeriu Mocanu, invitatul de onoare, sau Ghiță Nazare, amfitrionul manifestării, n-au scăpat de spiritul pătrunzător al epigramaștilor de la cenaclul VERVA. I-au „încondeiat” în epigramele consacrate acestora, Vasile Manole și Toader Buhăiescu.

și abilităților manageriale ale profesorului Ghiță Nazare care, în deschiderea manifestării a făcut și o succintă prezentare a invitatului. În context, menționăm și prezența la activitatea Salonului a scriitoarei Angela Burtea, venită la acest eveniment de la Brăila, județul vecin cu care ne leagă o strânsă colaborare, inclusiv pe linie culturală.

Revenind la noul volum al scriitorului Petru Tudoran, potrivit cutumelor, după o succintă prezentare a autorului, moderatorul manifestării, profesorul Ghiță Nazare, îl

invită pe acesta să expună asistenței tematica romanului său. Domnul Petru Tudoran, originar din Transilvania, vatra unde s-a plămădit poporul român, adoptat și asimilat de meleagurile gălățene, mărturisește că trecutul istoric național l-a preocupat mereu, procesul nașterii și afirmării poporului român fiind îndelung și anevoios, asemănător cu al luminii stelei evocate de Eminescu, „o cale (atât de) lungă”, calea Răbdării spre lumina Înțelepciunii susținut de tradiția transhumanței specifice populației de oieri din

Personal, semnalez un aspect care a scăpat vigilenților participanți la dezbateri, meritele de pionierat ale autorului, Petru Todoran: acesta se numără printre puținii scriitori români care s-au încumetat să evoce într-o amplă structură epică – romanul – epoca încețoșată a apariției primelor formațiuni statale pe teritoriul țării noastre. Câțiva sunt temerarii care s-au încumetat la un astfel de demers, printre care aș enumera pe Mihail Sadoveanu, ("Creanga de aur"), sau Cezar Petrescu, ("Comoara regelui Dromichete"). Dificultatea temei, talentul de autentic povestitor, măiestria și abilitatea cu care intriga este condusă spre deznodământ fac din romanul lui Petru Todoran o lectură plăcută pentru oricare iubitor de istorie națională și de literatură.

Cât de mult mi-aș fi dorit ca acest amurg să fie răsărit

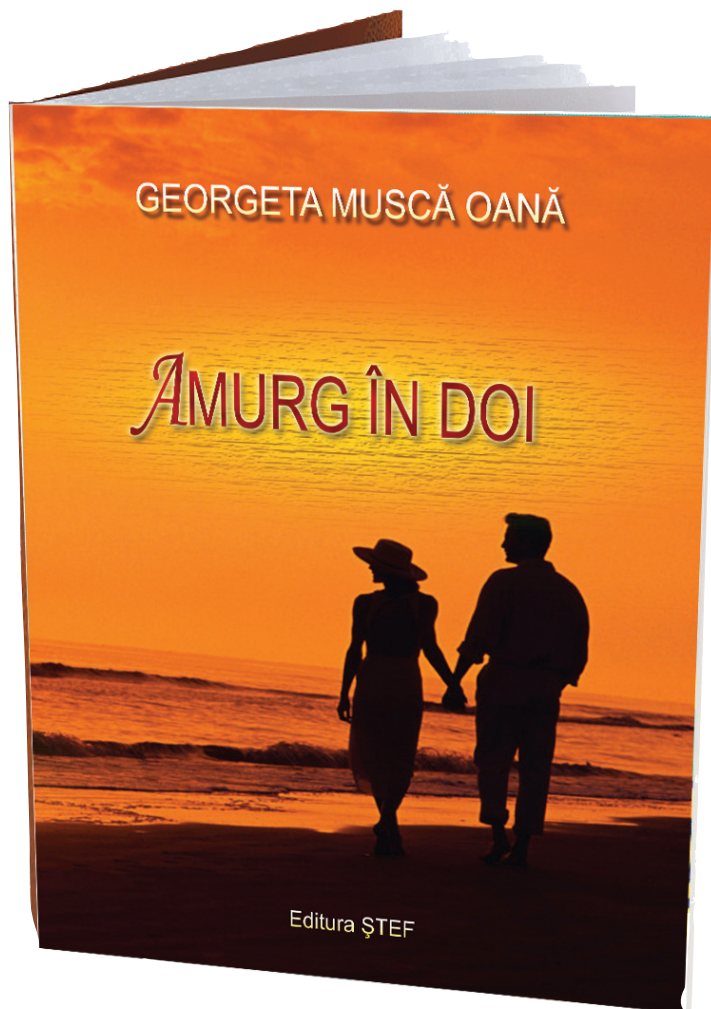
- cronică de carte -

Profesor Ghiță NAZARE
Redactor Șef
revista "Armonii de Toamnă"

AMURG ÎN DOI este cea de-a nouăsprezecea carte semnată de Georgeta Muscă-Oană, la care se adaugă peste 20 de antologii în care autoarea este prezentă. Creația sa este încununată de peste 25 de

premier și mențiuni acordate la diferite concursuri locale, zonale și naționale, se bucură de referințe elogioase în multe reviste literare și de educație (Convorbiri literare-Iași, Arena literară-București, Luceafărul-Botoșani, Steaua Dobrogei-Tulcea, Basarabia literară și Axis Libri, Dunărea de Jos, Boema, Porto-Franco, Școala gălățeană, Armonii de toamnă, toate din Galați.

Revenind la cea mai recentă apariție editorială a Georgetei Muscă-Oană, considerată drept un debut în proză, vom spune, de la bun început, că autoarea rămâne „tributară” poeziei. *Amurg în doi* este o carte de proză care abundă însă în expresii poetice. Doar câteva exemple sunt concludente: „glas de apă șipotindă”, „sărutu-nrourat al dimineții”, „spicele vibrând

în pârg”, „iarba lăcrima sub coasă”, „lacrimile neplânse”, „zenitul împlinirii îi surâdea în priviri”, „soarele așeza cercuri de foc peste piscurile răzlețe”, „dragostea din cuvinte și de dincolo de cuvinte”, „silabele adorm însângerate etc.

Amurg în doi, cel puțin la prima citire, este o carte de dragoste dulce-amară, sfârșind prin a fi, mai degrabă, o dramă de viață. Astfel, o dragoste curată, adolescentină, care promitea „o viață ca-n povești”, se întrerupe brusc, „accidental”, fiecare dintre cei doi îndrăgostiți, Inura și Alex, personajele principale ale cărții, pornind pe drumuri separate. Soarta, ca de multe ori în viață, nu le surâde, dimpotrivă! După ce-și pierd perechea vieții, se regăsesc, după 25 de ani, cu prima dragoste. Declarațiile de dragoste ale celor doi, acum la vârsta seniorilor, a deplinei maturități, sunt copleșitoare,

apoteotice, venind parcă din inimi adolescente, aflate la prima încercare a dragostei. „Iubirea – îi spune Inura lui Alex – este cea mai pură formă de energie din Univers. Este catedrala în care sufletul arde, a l e a r g ă , râde și plânge, cade și se înalță, dar are și cele mai profunde momente de liniște” (p.48).

am senzația că nu ai fost nicio clipă departe...Te-am așteptat decenii, voi aștepta și acum să vii definitiv lângă mine...Alături de tine mă simt ca privilegiat. Ești frumosul din viața mea, ești fericirea și împlinirea deplină. Te iubesc acum, aici și dincolo de timp.” (p.118).

La un moment dat, la un început de septembrie, căsătoria dintre Alex și Inura a deveni un fapt împlinit, cei doi plecând într-o lună târzie de miere, la Eforie Nord.

Din păcate, ca un blestem al sorții, amurgul în doi nu a durat prea mult. Inura a început să-i vorbească lui Alex despre moarte ca și cum ar fi văzut-o, știa că așteaptă doar să-i întindă mâna și se cutremura la gândul că finalul era mai aproape decât ar fi putut gândi. Inura a mai avut doar puterea să spună: „Cât de mult mi-aș fi dorit ca acest amurg să fie răsărit!” (p.138).

Georgeta Muscă-Oană dovedește și prin această carte că este un excelent povestitor, în proză și în versuri, că este un mare iubitor al frumuseților naturale, un fin observator al mersului vieții, cu bucuriile și cu dramele ei, un bun psiholog, o fire sensibilă, adesea încercată de viață. Sunt tot atâtea argumente pentru o lectură plăcută, captivantă. Valoarea volumului, o îmbinare fericită între ficțiune și realitate, este întregită de prefața semnată de cunoscutul scriitor și critic literar Adi George Secară, de frumusețea și semnificația copertelor (autoare, Mariana Eftimie Kabbout) și de acuratețea cu care a fost realizată la Editura ȘTEF, Iași.

La Brăila s-a deschis

Muzeul Umorului

Marian GHEORGHE,
membru C.A.R.P. "Ana Aslan"
Brăila

Zeci de brăileni de toate vârstele și din toate păturile sociale ale Brăilei au fost alături de reputatul caricaturist român COSTEL PĂTRĂȘCAN și de partenerii săi de proiect la mijlocul lunii noiembrie, când a tăiat panglica tricoloră și i-a invitat pe oaspeți să viziteze expoziția de caricaturi, pășind pe covorul roșu. „Ne bucurăm că suntem aici, cu toții, «ăia care contăm» din Brăila, la Muzeul Umorului. După cum vedeți, avem expoziție de caricatură, bibliotecă, umor și cărți de literatură umoristică. Vom avea și alte componente umoristice, vom avea spectacole. Ideea de a înființa un muzeu al umorului este una veche de 7 ani (putem spune că avem cei 7 ani de acasă); întâmplarea a făcut să

realizăm acest proiect aici, la Palatul Culturii Brăilene Lyra”, a spus Costel Pătrășcan la deschiderea Muzeului Umorului.

Cu umorul fin care-l caracterizează, Pătrășcan și-a intitulat proiecția prezentată în aceeași seară „Zero bani publici. O investiție făcută doar din donații”, adăugând faptul că, dacă „n-ar fi fost dat afară de la teatru, n-ar fi ajuns la Palatul Lyra și n-ar fi reușit să facă ceea ce-și dorea de mult timp”. „Este doar începutul; m-am bucurat tare mult că niște oameni - și nu puțini - au reușit financiar și cu muncă voluntară 100% - să facă ceea ce, de multe ori, așteptăm din altă parte și nu se întâmplă. Aici suntem doar în holul principal al Palatului Culturii Brăilene Lyra. Clădirea oferă o mulțime de alte beneficii, este grandioasă. Este doar un început nu doar pentru conturarea unui concept cultural, ci și de a reuși să ne unească pe toți cei care nu ne găsim locul în altă parte”, a mai

spus cunoscutul caricaturist brăilean.

În aceeași seară, brăilenii prezenți la deschidere, printre care mulți membrii ai C.A.R.P. „Ana Aslan” Brăila, au putut vizita expoziția de caricatură contemporană și de obiecte specifice unui astfel de așezământ - inclusiv „Pantalonii lui Terente” și „funia spânzuratului” (de care era agățată inscripția „Ai probleme cu gâtul?”), delectându-se, totodată, cu cozonac și vin fierț. Alții au urmărit proiecțiile prezentate de artist, râzând cu gura până la urechi, au vizionat filme cu Stan și Bran ori au spus glume. A fost, mai degrabă, o întâlnire între prieteni, locul unde s-au simțit bine și cei cu papion, dar și cei veniți cu geacă și adidași. Un loc superb, mirosind a tencuială proaspătă - decorat cu lambriuri și candelabre - numai bun pentru brăilenii „care nu-și găsesc locul în altă parte”, după spusele marelui Costel Pătrășcan.

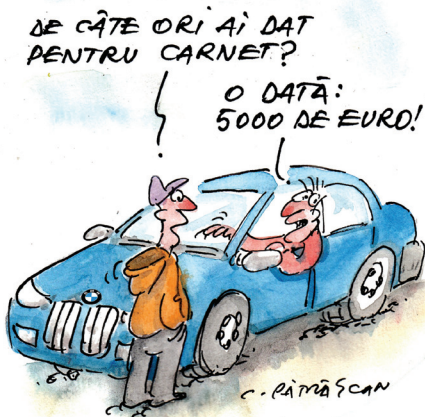
UMOR În post-pandemie!

Caricaturist
Costel PĂTRĂȘCAN

Dragi cititori, prin amabilitatea și cu acordul prietenilor și colegilor noștri de la revista „Casa Speranței”, publicație editată de Asociația C.A.R.P. „Ana Aslan” Brăila, reproducem în revista „OMENIA” câteva din creațiile unuia dintre cei mai

mari caricaturiști ai României, domnul Costel Pătrășcan. Domniei sale îi mulțumim pe această cale că ne-a mai descrețit frunțile în perioada dificilă pe care o traversăm și domnului Vergil Matei, de la „Casa Speranței”, că ni le-a pus la dispoziție.

Să mai și râdem...

◆ ◆ ◆ ◆
Profesorul către un elev îmbrăcat aiurea:

- Bine măi băiete, chiar ai impresia c-o să intri la mine la oră în ținuta asta? Dacă m-ai vedea pe mine „înțolit” așa, tu ce-ai zice?
- Nimic, domn profesor, eu am cei șapte ani de-acasă.

◆ ◆ ◆ ◆
O ambulanță gonește pe străzi și, la o intersecție lovește și accidentează un pieton.

Șoferul coboară imediat, ridică victima, o instalează pe targă și continuă drumul spre spital.

La un moment dat, se întoarce zâmbind spre accidentat și îi spune:

- Ce noroc formidabil ați avut că treceam pe aici!

◆ ◆ ◆ ◆
Un tip se așează pe o bancă în parc, lângă un cerșetor, și îi zice:

- Săptămâna trecută am pierdut într-o singură zi tot ce-am avut... Bucătarul-șef care-mi pregătea mâncarea zilnic, femeia de serviciu, spălătoreasa... tot. Chiar și acoperișul cald de deasupra capului.
- Ce s-a întâmplat? Întreabă cerșetorul. Droguri? Băutură? Jocuri de noroc? O femeie?...
- Nu. Am fost eliberat din închisoare.

◆ ◆ ◆ ◆
Contabilul merge la medic fiindcă suferă de insomnie.

Medicul îl întreabă:

- Ați încercat să numărați oi?
- Da, dar nu merge. Dacă greșesc, trebuie să verific și să sun auditorul...

◆ ◆ ◆ ◆
Doi maramureșeni călătoreau cu trenul. Vine conductorul.

- Biletele la control, vă rog!
- Mă, Gheorghe, noi avem belet?
- No.

- N-avem belet, domn controlor.
- Bani de amendă aveți?
- Mă, Gheorghe, bani de amendă avem?
- No.
- N-avem bani, domn controlor.
- Vă bateți joc de mine? Bilet nu aveți, bani nu aveți. Atunci, ce aveți?
- Ce-avem, mă, Gheorghe?
- Avem abonament.

◆ ◆ ◆ ◆
- Alo? Bună ziua. Suntem de la Speed Internet și dorim să vă facem o ofertă ieftină pentru internet!

- Hmmm ... Nu cred că e mai bună decât oferta pe care o am acum!
- Scuzați-mă, dar ce furnizor de internet aveți acum?
- Pe vecinul!

◆ ◆ ◆ ◆
Un programator vrea să cucerească o fată:

- Te cheamă cumva „Google?”
- Nu, de ce? Întreabă contrariată fata.
- Pentru că ai tot ce caut eu.
- Pe tine te cheamă cumva „YahooAnswers?”
- Nu, de ce? Întreabă contrariat băiatul.
- Pentru că pui întrebări proaste.

◆ ◆ ◆ ◆
Preotul:

- Va veni o zi când vei plăti pentru toate păcatele tale!
- Aiurea părinte, eu deja plătesc! Femeile și alcoolul nu sunt gratis să știi...

◆ ◆ ◆ ◆
Un tip la restaurant:

- Chelner!
- Da, vă rog!
- Mai prăjește-mi puțin te rog puiul ăsta, că mi-a mâncat toată salata.

◆ ◆ ◆ ◆
Se caută femei puternice la descărcat și încărcat containere.

Bărbații s-au dus la sală și la salon să-și facă unghiile.

"OMENIA", publicația nr. 1 a seniorilor din România

Revista "OMENIA", publicație trimestrială a Federației Naționale "OMENIA", aflată în cel de al XIV-lea an de apariție, fără întreruperi, continuă prezentarea C.A.R.P.-urilor afiliate. Pentru o mai bună imagine a asociației vă invităm să ne trimiteți articole de prezentare, reportaje, materiale pe teme diverse, creații literare ale membrilor cercurilor de literatură pe care le aveți, însoțite, când este cazul, de imagini foto reprezentative.

Apreciam că este momentul potrivit ca asociația dumneavoastră să fie prezentă în paginile revistei Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P. -urilor din România, prin activitățile pe care le desfășurați și zona geografică pe care o reprezentați.

Director
Ec. Giorgică BĂDĂRĂU
tel. 0752.001.404

Redactor șef
Ionuț CRIVĂȚ
tel. 0736.368.692

Redactor
Ing. Vasilică FĂLCUȚĂ
tel. 0752.001.406

Redactor, corector,
Sociolog
Ionuț ARDELEANU

Redactor, Grafician DTP
Irina ANDREI

Redactor
Istvan FEKETE

NORME DE COLABORARE

Cititorii pot trimite pe adresa redacției texte și fotografii care se încadrează în tematica revistei. Răspunderea juridică pentru conținutul articolelor aparține în exclusivitate autorilor, conform art. 206 CP. Informațiile referitoare la geografia și istoria zonelor în care se află sediile asociațiilor C.A.R.P. au fost preluate de pe enciclopedii online.

Revista poate fi citită și online pe
www.fn-omenia.ro

CONTACT
COLEGIUL DE REDACȚIE

**București, Sector 5,
Str. Amurgului 53, cp 051983
E-mail: fn.omenia@yahoo.com
E-mail: secretariat@fn-omenia.ro
tel/fax: 021-456-3699**

COPYRIGHT:
Este autorizată orice reproducere,
cu condiția specificării sursei.

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

MAI

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

E-mail: fn.omenia@yahoo.com

E-mail: secretariat@fn-omenia.ro

Website: www.fn-omenia.ro

Tel/fax: 021-423.17.49; 021-456.36.99

Mobil: 0752.001.404; 0752.001.437

ISSN - 2065 - 9989

Tipărit la S.C. DOROTEA PRODCOM S.R.L.

Tipografie tel: 0744.536.449

E-mail: dorotea_print@yahoo.com